

Què està passant amb el català?

AVUI, Editorial, 20.06.08

La meitat dels alumnes d'ESO no parlen en català amb els amics, siguin de dins o de fora del seu institut. Només dos de cada tres alumnes que tenen el català com a llengua inicial usa sempre el català amb les amistats. En canvi, el 80% dels estudiants fan els exàmens en aquesta llengua. Així doncs, els joves de Catalunya coneixen bé el català, però no l'utilitzen en les seves relacions socials habituals. Aquesta és la contradicció que posa de manifest l'Estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'alumnat de 4t d'ESO de Catalunya, impulsat pel Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu.

Una altra de les conclusions de l'estudi és que, dins de l'aula, els alumnes utilitzen més el castellà que els seus professors. Un de cada quatre estudiants parlen poc o mai en català quan s'adrecen al professor, mentre que en el cas dels docents són un 10% els que no fan servir en cap cas el català. Hi ha, aquí clarament, un canvi a pitjor entre la generació dels mestres i dels alumnes en l'ús del català fins i tot dins de l'aula. Què està passant? Malgrat convertir-se en llengua oficial i d'ús habitual a les classes, ara el problema del català és el patí de les escoles. La reglamentació no és el que falla, sinó l'atractiu de fer servir el català en les relacions personals o en tot allò que supera l'àmbit estrictament acadèmic. ¿Està passant el català de ser la llengua del carrer -vetada dels àmbits acadèmics durant els anys del franquisme- a convertir-se en just el contrari?

La batalla que el català està perdent no és la quantitat de llibres publicats, ni els formularis oficials, ni l'ensenyament a primària i secundària. El terreny que el català cedeix, en benefici del castellà, és el de la cultura de masses, el de la comunicació en els espais d'oci i de moda. La generació jove i adolescent veu ara com el català ha desaparegut d'àmbits que els haurien de ser propis, com les discoteques i les zones d'esbarjo. Prenem com a mostra el festival Sónar d'aquest cap de setmana a Barcelona: si fem una passejada pels espais de concert descobrirem com el català només és present en part dels programes oficials. La llengua dels joves catalans que van al Sónar és, també, el castellà. Alguna cosa no l'estem fent bé.